

3. Юденкова О.П., Громик Л.І., Кушнір Л.О. Домінантна роль академічної доброчесності в закладах вищої освіти України. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2023. № 86. С. 288–292. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2023.86.51>

4. Цюняк О.П. Імплементация принципів академічної доброчесності у закладах вищої освіти. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*. 2022. № 1. С. 216–220. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.1.30>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-192>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ВИКОРИСТАННЯ СНАТGPT В ЧЕРКАСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ТЕХНОЛОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Тептюк Л. М.

*кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри історії та права*

*Черкаський державний технологічний університет
м. Черкаси, Україна*

Одним із найважливіших складників якісної освіти в Україні є академічна доброчесність в закладах вищої освіти. В час стрімкого розвитку інноваційних технологій питання забезпечення академічної доброчесності набуває нових рис і вимагає нових засобів. Черкаський державний технологічний університет (далі – Університет) розробив ряд нормативно-правових документів, які покликані сприяти налагодженню академічної доброчесності в освітньому середовищі. Ці документи містять політику, стандарти і процедуру дотримання академічної доброчесності. Це – Кодекс академічної доброчесності ЧДТУ 2019 року; Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності в Черкаському державному технологічному університеті 2022 року; Положення про перевірку академічних і наукових робіт на плагіат 2019 року; Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ЧДТУ 2019 року [1].

Згідно Кодексу академічної доброчесності ЧДТУ, академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час

навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Правила академічної доброчесності є однаковими і для працівників закладу вищої освіти і для здобувачів. Неприйнятними є: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, обман або інші зловживання (підробка підписів, списування, хабарництво, використання родинних або службових зв'язків та ін.).

Наказом ректора Університету створена Комісія з питань академічної доброчесності. Комісія одержує і розглядає заяви та надає пропозиції щодо накладення відповідних санкцій. Обов'язковий перевіркою на плагіат підлягають: рукописи дисертацій, рукописи статей для публікації в виданнях Університету, рукописи монографій подані на розгляд вченої ради. За порушення академічної доброчесності нормативними документами Університету передбачена: дисциплінарна або академічна відповідальність (відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання, педагогічного звання, кваліфікаційної категорії та ін. Для здобувачів: повторне проходження оцінювання, відрахування з Університету, позбавлення академічної стипендії та ін.).

Інструментами протидії порушенням академічної доброчесності є використання антиплагіатної системи Юнічек. В Університеті створено можливість для здобувачів самостійно перевірити свої наукові праці, а саме: звернутися до Залу інформаційно-бібліотечних ресурсів бібліотеки Університету.

Питання дотримання академічної доброчесності розглядаються в Університеті при вивченні курсів «Вступ до фаху», «Основи наукових досліджень», але окрім того Університет на постійній основі проводить міжвузівські тренінги, відкриті лекції, семінари для здобувачів та викладачів з питань академічної доброчесності та авторського права.

З огляду на розвиток інноваційних технологій та систем у сучасному світі актуальним постає питання дотримання академічної доброчесності при використанні штучного інтелекту.

Декілька відомостей про штучний інтелект (далі – ШІ). ChatGPT – це чат-бот зі штучним інтелектом від OpenAI, який може генерувати текст за допомогою коротких підказок, що дуже зручно. Нещодавно він був покращений за допомогою новітньої моделі написання мови GPT-4 від OpenAI (платні користувачі мають доступ до цієї моделі). Чат-бот на основі штучного інтелекту є нейромережею, яка спеціально розроблена і є персональним помічником людини. До його основних функцій належить: взаємодія зі співрозмовником; надання відповіді на запитання; підказування та надавання порад; відхилення недоречних питань; суперечка із співрозмовником [2].

Здобувачі освіти активно використовують ІІІ у різних видах навчальної діяльності: при написанні рефератів, курсових і кваліфікаційних робіт, статей і тез доповідей на конференціях, для виконання завдань з лабораторних робіт, розв'язування задач тощо. Програми ІІІ можуть стати в нагоді не тільки для здобувачів освіти, але і для викладачів. Зокрема, програми ІІІ можуть бути використані при: створенні навчальних програм; підготовці дидактичних матеріалів на задану тему; генерації презентацій або портфоліо на задану тему; добору списку джерел – літератури та інтернет-посилань на сайти або відео; створення деталізованих інструкцій, зразків робіт або прикладів із зразками їх розв'язання для подальшого їх використання студентами та багатьох інших завдань.

Недарма останнім часом з'являється все більше методичних рекомендації щодо використання програм ІІІ в освітній діяльності [3].

Широке залучення штучного інтелекту звичайно впливає на освітнє середовище і цей вплив з часом буде тільки посилюватися. Тому завданням Університету є розробити і запровадити додаткові положення, які регулюватимуть застосування ІІІ як здобувачами освіти, так і науковцями та викладачами. Оскільки цифрові технології із використанням штучного інтелекту продовжують активно розвиватися, закладам освіти важливо адаптуватися та використовувати ці інструменти таким чином, щоб підтримувати навчальний процес і готувати здобувачів освіти до викликів цифрового світу, не порушуючи морально-етичні норми.

Список посилань

1. Сайт Черкаського державного технологічного університету. URL: <https://chdtu.edu.ua/normative/normativni-dokumenti-diyalnosti-chdtu2/dokumenti-yakimi-regulyuetsya-osvitnij-protses-2>
2. Філіпенко, Л. В., Думанський, О. В., & Козак, О. В. (2023). Академічна доброчесність в науковому та освітньому середовищі закладів освіти України: погляд крізь призму наявності штучного інтелекту. Академічні візії, (19). URL: вилучено із <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/380>.
3. Цибко Г. Ю., Горошко Ю. В., Вінниченко Є. Ф. Штучний інтелект – виклики для освіти і шляхи їх подолання // Теорія і практика використання інформаційних технологій в умовах цифрової трансформації освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 29 червня 2023 року м. Київ. Упорядник: Твердохліб І.А. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 71–74.